

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра господарського права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Іван МИРОНЮК

2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Право
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

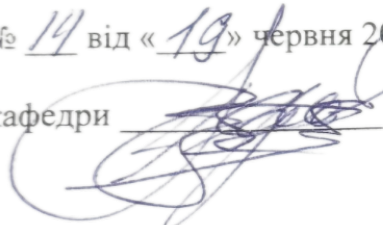
Ужгород – 2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні проблеми права соціального забезпечення» для здобувачів вищої освіти галузі знань **D Бізнес, адміністрування та право** спеціальності **D8 Право** освітньої програми **Право**.

Розробники:

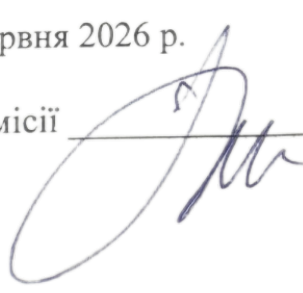
Рошканюк Вадим Михайлович – кандидат юридичних наук, професор, завідувач кафедри господарського права

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри господарського права
протокол № 14 від « 19 » червня 2026 р.

Завідувач кафедри Вадим РОШКАНЮК

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 10 від « 26 » червня 2026 р.

Голова науково-методичної комісії Павло ЧЕРЕВКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Тижневих годин для очної форми навчання: 3,7 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	Семестр:	
	1	1
	Лекції:	
	24	8
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни "**Сучасні проблеми права соціального забезпечення**" є на основі наявних знань та навичок з соціального права сформувати розуміння актуальних проблем права соціального забезпечення, основних тенденцій розвитку. Крім цього, метою навчального процесу є закріплення та удосконалення теоретико-практичних навичок здобувача ступеню доктора філософії щодо застосування законодавства у сфері соціального забезпечення при проведенні наукових досліджень, визначається її орієнтацією на теоретико-практичний аспект навчання, тому в органічному поєднанні з теоретичним компонентом може бути віднесена до дисциплін господарсько-правового спрямування і є необхідною дисципліною для здобувачів ступеня доктора філософії, що в майбутньому будуть проводити наукові дослідження у соціально – правовій сфері. .

Основним завданням навчальної дисципліни є вивчення та дослідження основних інститутів соціального захисту окремих категорій громадян: ветеранів війни, ветеранів праці, інвалідів, малозабезпечених сімей, чорнобильців, тощо; а також вивчення та дослідження реалізації державної соціальної політики для підтримки таких верств населення, як молодь, сім'ї з дітьми, діти-сироти та діти, що залишилися без батьківського піклування, бездомні особи та безпритульні діти, особи, що звільнилися з місць позбавлення волі та засуджені, інваліда, престарілі особи, тощо.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність до утворення абстрактних понять і оперування ними, до критичної оцінки й переосмислення накопиченого досвіду (власного і чужого), та до рефлексування загальносуспільної та професійної діяльності.

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК08. Уміння гнучко адаптовуватися до змінних професійних ситуацій, до новел у правовому регулюванні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. Знання методологічних принципів та методів правового дослідження.

СК08. Здатність до формулювань юридичних конструкцій і перевірка їх адекватності шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових правових ідей.

СК09. Здатність до ведення діалогу й аргументування під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Сучасні проблеми права соціального забезпечення» вивчається на 2 році навчання третього (освітньо-наукового) рівня освіти і, відповідно, до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми спеціальності **D8 Право** опанування дисципліни потребує попереднього вивчення обов'язкових дисциплін, зокрема, дисципліни «Методологія та організація юридичних наукових досліджень».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-наукової програми «Право» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.	ПРН 1
Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	ПРН 2
Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.	ПРН 3
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	ПРН 4
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.	ПРН 7
Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.	ПРН 10
Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.	ПРН 11

Вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких очікуваних результатів навчання:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.	ПРН 1
Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною	ПРН 2

мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.	
Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.	ПРН 3
Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.	ПРН 4
Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.	ПРН 7
Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.	ПРН 10
Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.	ПРН 11

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: виступи на практичних заняттях, підготовка здобувачами есе та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: заслуховування виступів на практичних заняттях, та виступів на наукових заходах.

Форма модульного контролю: захист підготовленого наукового есе перед аудиторією.

Форма підсумкового семестрового контролю: проведення усного екзамену.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота									Захист підготовленого наукового есе перед аудиторією	Сума
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	40	100
7	7	7	7	7	7	6	6	6		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Денна		Заочна	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	12	60	3	60
Захист підготовленого наукового есе перед аудиторією	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання проміжного та підсумкового семестрового контролю здобувачів ступеня доктора філософії

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Знання здобувачів ступеня доктора філософії з дисципліни оцінюються за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, A) заслуговує здобувач, який всебічно і глибоко володіє програмовим матеріалом, може аналізувати та синтезувати правову інформацію, що стосується фінансової діяльності, засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно здійснення господарської діяльності та вільно їх висловлювати.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який повністю опанував і вільно володіє програмовим матеріалом, має системні знання по тематиці дисципліни, має здатність до самостійного пошуку інформації, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою та може аналізувати інформацію з різних джерел (доктринальних, нормативних, правозастосовних), здатен продукувати нові думки та ідеї стосовно господарської діяльності, однак, не в усіх питаннях добирає чітку аргументацію

для обґрунтування своєї позиції та думки.

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який навчальну програму опанував, але є незначні прогалини у знаннях, вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію, що стосується господарської діяльності, може продукувати нові думки та ідеї стосовно органів управління фінансовою діяльністю та застосовувати знання у практичній юридичній діяльності, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який знає основний програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та використання його у майбутній професії, ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою, але допускає помилки при виконанні завдань, хоча при вказівці на помилки, може знайти шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач освітнього ступеня доктор філософії, який володіє основним програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшої наукової роботи та практичної діяльності, однак, виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктор філософії, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачеві освітнього ступеня доктор філософії, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні репродукування і не може продовжувати навчання за відповідним освітнім рівнем, оскільки не готовий до пошуку, оброблення на аналізі інформації, не може продукувати нові думки та ідеї стосовно господарської діяльності.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми системи, принципів та джерел права соціального забезпечення

Тема 2. Державні соціальні стандарти та гарантії: проблеми реалізації та оптимізації управління соціальним захистом

Тема 3. Сучасні проблеми функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування

Тема 4. Правові проблеми та вектори реформування системи пенсійного забезпечення в Україні

Тема 5. Проблемні питання призначення та виплати пенсій у солідарній системі ЗОДПС

Тема 6. Правові проблеми встановлення та підтвердження юридичних фактів у праві соціального забезпечення

Тема 7. Медичне право як складова системи соціального забезпечення: сучасні виклики

Тема 8. Організаційно-правові проблеми соціального захисту сімей з дітьми та молоді

Тема 9. Соціальний захист особливо вразливих категорій населення в умовах сучасних викликів.

6.2. Структура навчальної дисципліни для очної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин – 120											
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна					
	Ус ьог о	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
		лек ції	пра кти чні (сем інар ські)	лабо рато рні	інди виду аль на рабо та	сам ості йна роб ота		лек ції	практ ичні (семі нарсь кі)	лабора торні	інди виду аль на роб ота	сам ості йна роб ота
Тема №1. Теоретико-методологічні проблеми системи, принципів та джерел права соціального забезпечення	16	4	2			7	13	1	1			11
Тема № 2. Державні соціальні стандарти та гарантії: проблеми реалізації та оптимізації управління соціальним захистом	16	2	4			8	13	1	1			11
Тема № 3. Сучасні проблеми функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування	16	4	2			7	12	1	-			11
Тема № 4. Правові проблеми та вектори реформування системи пенсійного забезпечення в Україні	16	2	4			7	13	1	1			11
Тема № 5. Проблемні питання призначення та виплати пенсій у солідарній системі ЗОДПС	14	2	2			7	12	-	1			11
Тема № 6. Правові проблеми встановлення та підтвердження юридичних фактів у праві соціального забезпечення	16	2	4			7	11	1	-			10
Тема № 7. Медичне право як складова системи соціального забезпечення: сучасні виклики	14	2	2			7	11	-	1			10
Тема № 8. Організаційно-правові проблеми соціального захисту сімей з дітьми та молоді	14	2	2			7	11	1	-			10
Тема № 9. Соціальний захист особливо вразливих категорій населення в умовах сучасних викликів.	14	2	2			7	11	-	1			10
Модульна контрольна робота	14	2	-			8	13	2	-			11
Разом за семестр	120	24	24			72	120	8	6			106

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретико-методологічні проблеми системи, принципів та джерел права соціального забезпечення	2	1
2	Державні соціальні стандарти та гарантії: проблеми реалізації та оптимізації управління соціальним захистом	4	1
3	Сучасні проблеми функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування	2	-
4	Правові проблеми та вектори реформування системи пенсійного забезпечення в Україні	4	1
5	Проблемні питання призначення та виплати пенсій у солідарній системі ЗОДПС	2	1
6	Правові проблеми встановлення та підтвердження юридичних фактів у праві соціального забезпечення	4	-
7	Медичне право як складова системи соціального забезпечення: сучасні виклики	2	1
8	Організаційно-правові проблеми соціального захисту сімей з дітьми та молоді	2	-
9	Соціальний захист особливо вразливих категорій населення в умовах сучасних викликів.	2	1
Разом		24	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретико-методологічні проблеми системи, принципів та джерел права соціального забезпечення	7	11
2	Державні соціальні стандарти та гарантії: проблеми реалізації та оптимізації управління соціальним захистом	8	11
3	Сучасні проблеми функціонування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування	7	11
4	Правові проблеми та вектори реформування системи пенсійного забезпечення в Україні	7	11
5	Проблемні питання призначення та виплати пенсій у солідарній системі ЗОДПС	7	11
6	Правові проблеми встановлення та підтвердження юридичних фактів у праві соціального забезпечення	7	10
7	Медичне право як складова системи соціального забезпечення: сучасні виклики	7	10
8	Організаційно-правові проблеми соціального захисту сімей з дітьми та молоді	7	10
9	Соціальний захист особливо вразливих категорій населення в	8	10

	умовах сучасних викликів.		
10	Модульна контрольна робота	7	11
Разом		72	106

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Право соціального забезпечення України: академічний курс / За ред. П.Д. Пилипенка. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.
2. 395977241. Правові проблеми пенсійного забезпечення з України: монографія / Н.М.Хуторян, М.М. Шумило, М.П. Стадник та ін.; Наук. ред. Н.М. Хуторян, М.М.Шумило. Київ: Вид-во «Ін Юре», 2012. 540 с.
3. Право соціального забезпечення України: практикум для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / За ред. П.Д. Пилипенка. Київ: Видавництво «Істина», 2012.
4. Конституція України. Відомості Верховної Ради (ВВР). 1996. N 30. Ст. 141.
5. Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту". Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст.425.

Допоміжна література

1. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: навчальний посібник. Київ : «Знання», 2005.
2. Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення. Збірник наукових праць. Київ, Ніка-Центр, 2013.
3. Шумило М. М. Правовідносини в пенсійному забезпеченні // Правова держава: щорічник наукових праць. Вип. 23. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького ПАН України, 2012. С. 313-319.
4. Шумило М. Криза джерел права соціального забезпечення як причина кодифікації пенсійного законодавства. Держава і право. 2010. Вип. 49. С.304-308.
5. Шумило М. Правове регулювання пенсійного забезпечення державних службовців. Київ: видавництво «Талія», 2010.
6. Ярошенко І.С. Право соціального забезпечення : Навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 232 с.
7. Закон України "Про сприяння соціальному встановленню та розвитку молоді в Україні". Відомості Верховної Ради України. 1993. №16 . Ст.167.
8. Закон України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні". Відомості Верховної Ради України. 1994. № 4.Ст.18.
9. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні". Відомості Верховної Ради України. 1991. № 21. Ст.253.
10. Закон України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям інвалідам". Відомості Верховної Ради України. 2001. № 1.
11. Закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям". Відомості Верховної Ради України. 2000. № 35. Ст.290.
12. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності". Відомості Верховної Ради України. 1999. № 46-47. Ст.403.

13. Офіційний вебпортал парламенту України (Верховна Рада України). URL: <http://portal.rada.gov.ua>
14. Офіційний вебсайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://kmu.gov.ua>
15. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Освітній портал. URL: <http://www.osvita.org.ua>